

Пештан мења ток
због Поља „Е“

■ Са сваког воза који из „Колубаре“ одлази пут ТЕНТ-а се, ради одређивања квалитета угља, узимају узорци који се анализирају у лабораторијама у Вреоцима и Обреновцу

Садржај

актуелно

04 Инвестициони послови
измештања инфраструктуре
Пештан мења ток због Поља „Е“

05 Обједињен веб-сајт
управе ЕПС-а и огранака
Нови изглед сајтова

08 Завршен годишњи ремонт у Дробилани
**Погон који
не сме да стане**

10 Одводњавање ПК „Тамнава-Западно поље“
**Модернизација
обновљених објеката**

11 Специјализанти и специјалисти
медицине рада у посети „Колубари“
Да се види колико је тешко

репортажа

14 Сећања радника
на дане поплава и санацију
Кад су људи били надљуди

18 Момчило Растковић,
руководилац „глодара 6“
Багериста од главе до пете

локални мозаик

20 Осма манифестација „Ноћ музеја“
у Модерној галерији
Носталгија уз „Дизајн из доба Југе“

временпл

22 Јубилеј – на Видовдан 130 година
од добијања имена
**Како је брдо Збеговац
постало Лазаревац**

Отворен аутопут кроз Грделичку клисуру

ЕПС подршка новим пројектима

12

Петогодишњица великих поплава
у Рударском басену „Колубара“

Како је силина воде зауставила копове

16

У посети узимачима узорака
угља у Вреоцима

Одговорност и сарадња кључ успеха

импресум

ЕНЕРГИЈА
КОЛУБАРА

ИЗДАВАЧ: ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА СРБИЈЕ.
ЧАСОПИС ИЗЛАЗИ МЕСЕЧНО

В. Д. ДИРЕКТОРА: Милорад Грчић, ДИРЕКТОР СЕКТОРА ЗА ОДНОСЕ С ЈАВНОШЋУ: Звездана Јовановић Поповић, РУКОВОДИЛАЦ ОДЕЉЕЊА ЗА ИНФОРМИСАЊЕ И ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК: Наталија Живковић, ТЕХНИЧКИ УРЕДНИК: Милош Павловић, ФОТО-РЕПОРТЕРИ: Александар Рашин и Милан Цвијетић, АДРЕСА РЕДАКЦИЈЕ: Карађорђева 37, 11550 Лазаревац, ТЕЛЕФОНИ: 011 785 5086, 785 5089, Е-МАИЛ: redakcija@rbkolubara.rs, WEB SITE: www.rbkolubara.rs, НАСЛОВНА СТРАНА: Милан Цвијетић, ЛОГОТИП: Милош Павловић, ШТАМПА: ЈП „Службени гласник“ Београд, ТИРАЖ: 3.500, ПРВИ БРОЈ ЛИСТА РУДАРСКОГ БАСЕНА „КОЛУБАРА“, ПОД НАЗИВОМ „КОЛУБАРА“, ИЗАШАО ЈЕ ИЗ ШТАМПЕ 24. СЕПТЕМБРА 1960. ГОДИНЕ, ОД 15. НОВЕМБРА 2017. НОСИ НАЗИВ „ЕПС ЕНЕРГИЈА КОЛУБАРА“

Актуелни радови на реализацији пројекта измештања реке Пештан, дела пута и пратеће инфраструктуре

Пештан мења ток због Поља „Е“

У оквиру инвестиционих циклуса у „Колубари“, актуелна су два пројекта, о чијој важности најбоље говори податак да су оба проглашена пројектима од значаја за Републику Србију, на основу закључка Владе Србије.

Према речима Новице Љушића, помоћника директора за инвестиције, развој и унапређење производње, реч је о пројекту измештања дела магистралног пута М22 (Ибарске магистрале) и пројекту измештања реке Пештан у првој фази, пута Барошевац–Зеоке–Медошевац и пратеће инфраструктуре.

Реализација пројекта измештања реке Пештан у првој фази, пута Барошевац–Зеоке–Медошевац и пратеће инфраструктуре неопходна је за отварање површинског копа Поља „Е“, заменског капацитета за Поље „Д“, чији експлоатациони век се ускоро завршава.

Овај посао је добила заједничка понуда на челу са фирмом „Хидро-тан“, а извођач радова је уведен у посао у другој половини августа 2018. године. Рок за реализацију уговора је 15 месеци, односно у другој половини новембра.

Према пројекту измешта се 3,9 километара реке Пештан и 5,1 километар пута, на територијама катастарских општина Барошевац и Зеоке.

Када је реч о регулацији реке Пештан, изводе се припремни земљани радови на формирању везе између старог и новог корита реке Пештан, земљани радови на скидању хумуса, ископу форланда и минор корита. Такође, актуелни су и послови компактирања тла, израде деснообалног насипа, израде насипа депонија, осигурања косине деснообалног насипа уградњом габиона. У оквиру пројекта је предвиђено и измештање локалног пута у дужини од око 300 метара у Зеокама.

Ширина минор корита у дну је шест метара, а дубина три и по метра. Пројектована ширина круне деснообалног насипа је осам метара. На деловима новог корита са повећаним брзинама протока воде при наиласку поплавних таласа, пројектом је предвиђено осигурање обала и дна корита од ерозије и претераних деформација. Осигурање корита се врши обалоутврдама од гранулисаног ломљеног камена.

На новом кориту бајпаса реке Пештан, пројектован је брзоток са бучницом корисне висине 1,2 метра. Дуж целог корита је предвиђено облагање дна корита и косине до три метра мерено вертикално од пројектованог дна корита. Облагање корита

се врши уградњом геомембране дебљине 1,2 милиметра, изнад и испод које се уграђује геотекстил.

Други део пројекта везан је за изградњу пута Барошевац–Зеоке–Медошевац. Целокупна саобраћајница је пројектована да се највећим делом налази у насипу и једним мањим делом у усеку. Изградња пута почиње у зони краја села Медошевац, одакле нова траса иде јужније, уз уважавање положаја новог корита реке Пештан (пут је са десне стране реке, посматрано у смеру тока воде) и пре почетка обронака оближњих брда. Крај измена је на уласку у насељени део Барошеваца, без формирања раскрснице, будући да је предвиђено и измештање локалног гробља, до времена формирања нове деонице. На траси нису пројектовани никакви објекти осим потпорног зида, пропуста и моста који је пројектован на локалном путу. На делу где траса прелази преко одбрамбеног насипа, пројектован је потпорни зид, као и цеваста пропуст.

Тренутно су актуелни радови на доњем строју на машинском ископу, на изградњи насипа од материјала са депоније са компактирањем до потребне збијености.

У оквиру овог дела пројекта је и изградња моста, који је део локалног пута за Крушевицу. Мост се састоји од полуинтегралне конструкције која премашује корито реке Пештан. Пројектован је мост на три поља, укупне дужине 50,7 метара са крилним зидовима. Конструкција је континуални тробродни рам.

Поред коловозне траке мостовска конструкција са обе стране коловоза садржи по једну пешачку стазу ширине два метра. Укупна ширина пешачке стазе са ивичним венцима износи 2,2 метра. Ширина моста је променљива и износи око десет метара.

Када је реч о активностима на изградњи моста, завршени су радови на бетонирању наглавних греда обалних ослонаца на обе стране моста.

Трећи део пројекта односи се на изградњу цевовода. У току су земљани радови на ископу рова и окна за шахте, монтажа цеви и водоводне арматуре, бетонирање шахти и слични послови.

Због напредовања рударских радова у будућности ће доћи до уништавања постојећег пута, као и постојећег магистралног челичног цевовода који се налази у банкини пута. Предвиђено је да цевовод пијаће воде од водовода Медошевац буде са леве стране измештеног пута, око метар од ножице пута. Од раскрснице са путем за Бурово, цевоводу пијаће воде се придружују и цевовод техничке воде за потребе хидрантске мреже и пралишта у оквиру инфраструктурних објеката за Поље „Е“, као и цевовод сирове воде за потребе водовода на новој локацији. Пројектом је предвиђена изградња три цевовода: пијаће воде у дужини од 5.075 метара, техничке воде у дужини од 2.277 метара и сирове воде у дужини од 1.395 метара, као и изградња бетонских шахти, заштитних челичних цеви и друге пратеће опреме.

Н. Живковић

Нови изглед сајтова

У техничком погледу, централизована је администрација и олакшана комуникација између Управе и огранака, чиме је обезбеђен бољи проток информација, вести и садржаја, који су интересантни екстерним јавностима

У времену када информационе технологије убрзано напредују и намећу све савременији начин рада, ЈП „Електропривреда Србије“, као водећа и највећа компанија у региону, константно ради на својој афирмацији, тачније унапређењу рада и приближавању купцима. У оквиру ових послова новина је обједињен веб-сајт Управе и огранака ЈП ЕПС, на адреси www.eps.rs..

– После анализе постојећих сајтова урађен је детаљан план миграције и модификације садржаја осам различитих веб-презентација. Потом је завршен план обједињавања свих садржаја, уз усаглашавање дизајна и нових техничких решења, као и одабир платформе, па је у потпуности промењена инфраструктура старих сајтова – рекао је Иван Маринковић, координатор ИКТ послова ЈП ЕПС.

Када је реч о сајту, убачени су нови и прилагођени стари садржаји са новим илустрацијама и фотографијама. Нова презентација омогућава централизацију свих нових садржаја који се уносе на различитим локацијама ЕПС-овог система, и сви иду у једну, централну базу.

Новом инфраструктуром сајтова креирана је униформност сајтова, у погледу дизајна и техничког решења.

■ Иван Маринковић

– Поред апликација за увид у рачун, интерактивних мапа са локацијама на страни ЕПС-а у сваком граду, посебно се радило на сегменту сајта са јавним набавкама. Креиран је модул где су централизоване све јавне набавке Управе и огранака ЕПС-а. Модул је концепиран да приказује све набавке сортиране по датумима, а кроз одређене филтере по

одређеним критеријумима могу се претраживати појединачне набавке огранака. Унапређени су и модули галерија фотографија који су адекватно прилагођени садржајима сајтова – објаснио је Маринковић.

Он је додао да су модули јавних набавки прилагођени садржају сајтова. Сваки модул је морао испунити специфичне, одређене

■ Душан Симић

услове. Примера ради, модул „Медији“ је визуелно унапређен кроз системско обједињавање информација из система ЕПС-а, и све вести су ажуриране и централизоване.

Када је реч о подсајтовима, на локацијама сајта Управе налазе се веб-презентације огранака са својим садржајем и апликацијама, а сваки од њих је представљен посебно у подменију.

– Велику захвалност дугујемо компанији „Microsoft“, чији су нам стручњаци несебично помогли. Њихова техничка подршка била је кључна. Одличну сарадњу смо имали са Звезданом Јовановић Поповић, директорком Сектора за односе са јавношћу ЈП ЕПС-а, чији су запослени заједно са запосленима у ИКТ сектору максимално били укључени у стварање новог сајта – закључио је Маринковић.

Радну групу, коју су чинили запослени у ИКТ сектору из свих огранака, и Сектора за односе са јавношћу, предводио је Душан Симић, виши сарадник за администрацију базе података Сектора за информационо-комуникационе технологије.

– Ово је био један комплексан посао, успели смо да објединимо све садржаје у један сајт, а прибегли смо share point-у. Подсетићу да је у октобру 2017, на Сајму енергетике, на видео-биму био наш нови сајт, и да је, кад реално сагледамо ствари, одатле све и почело. Разматрали смо све могућности формирања јединственог сајта, успели смо у томе – рекао је Симић.

Р. Лазић

Брже до информација

Маринковић наглашава да је омогућено лакше претраживање компанијског сајта кроз нову инфраструктуру веб-презентације, а посебно се обратила пажња на то да информације не буду удаљене од матичне стране сајта више од „три клика мишем“, колико је сада потребно да се стигне до циљног садржаја.

Оперативно и ефикасно усаглашавање за максималну погонску спремност

Уговори о повезивању енергетских објеката на 110-киловолтну мрежу, који се налазе у усаглашеним плановима инвестиција Оператора преносног система „Електромереже Србије“ и Оператора дистрибутивног система „ЕПС Дистрибуција“, били су главне теме састанка, коме су у име ОПС присуствовали Надица Стојановић, извршни директор за инвестиције и стратегију, и Илија Цвијетић, извршни директор за пренос електричне енергије, са надлежнима из ЕМС и Миленко Вучај, директор ОДС Сектора за планирање и инвестиције Београд, са сарадницима.

ОДС и ЕМС овим уговорима уређују међусобна права, обавезе, рок и трошкове о повезивању система. Уговори обухватају обавезу израде студије оптималног повезивања преносног и дистрибутивног система и техничке документације, као и проверу

■ Са састанка представника ОДС и ЕМС

усаглашености са правилима о раду дистрибутивног и правилима о раду преносног система. Дефинишу и место примопредаје, начин мерења испоручене електричне енергије, као и друге услове и поступке за међусобно повезивање.

Израда уговора о повезивању на мрежу нове мобилне трафостанице напонског нивоа 110/35 kV, коју је ОДС крајем априла добио у оквиру донације

Европске уније из дела ИПА 2 националног програма за Србију, истакнута је као приоритетан задатак. Мобилна трафостаница радиће као заменски капацитет за ТС 110/35 kV „Београд 2“, а ОДС „ЕПС Дистрибуција“ већ је уговорила реконструкцију ове стодесетке.

Овог лета почеће и реконструкција трафостанице 110/35 kV „Београд 6“ у Хиландарској улици, а ЕМС и

Мобилна стодесетка

Најјачу од четири мобилне трафостанице које је „ЕПС Дистрибуција“ добила захваљујући донацији Европске уније, ОДС Сектор за планирање и инвестиције Београд поставиће као заменски капацитет за ТС 110/35 kV „Београд 2“. У питању је мобилна трафостаница напонског нивоа 110/35 kV, снаге 20 MVA, производ италијанске фабрике АББ, која се налази у Италији. Вредност донације за ову трафостаницу износи око 1,4 милиона евра.

ОДС су усаглашавали и уговор о привременом повезивању ТС 110/35 kV „Београд 45 – Савски амфитеатар“, а предвиђено је и повезивање на 110 kV напонском нивоу новоизграђене ТС 110/10 kV „Београд 23“ на Аутокоманди.

Т. Зорановић

■ Скоро пола века производње у ХЕ „Ђердап 1“

Захваљујући доброј погонској спремности и повољној хидрологији, огранак „ХЕ Ђердап“ бележи одличне производне резултате

Зелена енергија из укроћеног Дунава

■ ХЕ „Ђердап 1“ у плусу четири производне године

– ХЕ „Ђердап 1“ нешто највредније што ЕПС има, а одликују га добра производња енергије, висока погонска спремност и минимални број непланских застоја. Нова ера у енергетици подигла је важност зелене енергије на максимални

ниво. Зелена енергија нам је потребнија него икада раније. Наша компанија је свесна улоге хидросектора која је од непроцењиве важности, јер одавде долази половина зелених киловата произведених у ЕПС-у – рекао је Радмило Николић,

Ревитализација А2

Готово сви запослени и радници других компанија ангажованих на ревитализацији агрегата А2 у ХЕ „Ђердап 1“ су у мобилном стању. Машинска хала је претрпана деловима и опремом која се уграђује. Радно коло турбине спуштено је на место где ће прихватати водену снагу Дунава. Ово се може окарактерисати као велики део посла, јер су створени услови за наредне фазе монтаже опреме.

директор за производњу енергије Огранка „ХЕ Ђердап“.

Захваљујући доброј погонској спремности и повољној хидрологији, Огранак „ХЕ Ђердап“ у 2019. години бележи одличне производне резултате. До 16. маја план је био да се произведе 2.710.484 MWh, међутим, огранак на свом конту већ има 2.938.533 MWh, што је за осам одсто више од плана.

М. Дрча

Хидроелектрана „Ђердап 1“ обележила је 47 година од почетка рада. Производни резултати хидротехничке суперструктуре на Дунаву су импресивни. Шест генератора инсталираних у машинској хали од 16. маја произвели су 268 милијарди kWh електричне енергије за скоро пола века рада. План производње пребачен је за осам одсто. Изражено у енергији, то је више од 20 милијарди kWh, што је четворогодишња производња електране.

ЕПС подршка НОВИМ ПРОЈЕКТИМА

Градњом
трафостаница и
расвете у тунелима,
на петљама и
наплатним станицама
у Грделичкој клисури
на Коридору 10 ЕПС је
значајно учествовао у
овом пројекту. Посебно
је важно што је
обезбеђено двоструко
напајање за оба тунела

Последња деоница аутопута на јужном краку Коридора 10 кроз Србију, у дужини од 26,3 километра у Грделичкој клисури, отворена је 18. маја у присуству председника Србије Александра Вучића. Отварању ауто-пута присуствовали су и Милорад Грчић, в. д. директора „Електропривреде Србије“, и Бојан Атлагић, в. д. директора „ЕПС Дистрибуције“.

Градњом трафостаница и расвете на тунелима, петљама и наплатним станицама у Грделичкој клисури на Коридору 10 ЕПС је значајно учествовао у овом пројекту.

ЕПС је испоштовао све европске стандарде за електроинсталације, а посебно је важно што је обезбеђено двоструко напајање за оба тунела.

Један од најважнијих пројеката била је трафостаница „Момин камен“, наменски пројектована и грађена на веома тешком терену за потребе аутопута. Инвестиција у ТС „Момин камен“ вредна је око 90 милиона динара. Изграђена је и напојна мрежа и постављен кабл који спаја ТС „Момин камен“ са ТС напона 110 kV у Владицином Хану. Укупна траса дуга је 11 километара и овај пројекат кошта 275 милиона

■ Александар Вучић, председник Србије и Милорад Грчић, в. д. директора ЈП ЕПС

динара. Један од послова је и развод на 10 kV, вредности 45 милиона динара. Обезбеђено је напајање електричном енергијом за два тунела: Манајле, дугог 1.808 метара, и Предејане, дугог око 1.000 метара, паркинге, две наплатне рампе и сва неопходна инфраструктура за функционисање модерног аутопута.

Са отварањем деонице аутопута у Грделичкој клисури Србија има повезан ауто-пут од севера до југа, на целој главној траси Коридора 10, од Батроваца на граници с Хрватском до Прешева на граници с Македонијом, као и северни крак од Хоргоша ка југу.

На укупно 26,3 километра, на веома тешком терену, савладано је успешно девет великих косина, изграђена петља Предејане, два тунела Предејане и Манајле укупне дужине 2,8 километра и 36 мостова, али и регулисано шест километара корита Јужне Мораве.

– Ниједна земља није успела околико да се изгради и промени

као што је то учинила Србија у претходних неколико година – рекао је председник Србије Александар Вучић. – Ово јесмо ми и ово јесте Србија, нема лепше земље од наше Србије, нема земље коју више волимо и нема поносније земље од Србије и нема народа који попут нашег може да каже да је успео толико да изгради и промени себе и своју земљу као што смо ми успели у протеклих неколико година.

Још један пројекат од значаја за ЕПС је и изградња моста преко Саве и Колубаре на деоници аутопута Е-763 од Сурчина до Обреновца, на Коридору 11. Почетком маја радове је обишао председник Вучић, у присуству Чен Бо, амбасадорке Кине, Горана Весића, заменика градоначелника Београда, и Милорада Грчића. Овај мост је значајан и за ЕПС због саме локације, јер у Обреновцу раде највећи термоенергетски капацитети, ТЕНТ А и ТЕНТ Б, где се производи половина српске електричне енергије.

Када је реч о деоници Сурчин–Обреновац, Вучић је рекао да је уговором предвиђено да она буде завршена у јануару 2020, али да је овом приликом са кинеском компанијом ЦРБЦ уговорено да све буде завршено пре краја 2019. године. Он је казао да је од извођача добио обећање да ће аутопут бити готов до Светог Николе, 19. децембра.

Р. Е.

Већи капацитети

Градњом трафостаница и расвете у тунелима, на петљама и наплатним станицама у Грделичкој клисури на Коридору 10, и сва околна места, општине и села добијају веће капацитете за снабдевање електричном енергијом и стабилније напајање. Водили смо рачуна да, ако већ улажемо око 410 милиона динара, односно нешто мање од 3,5 милиона евра, то има ширу намену – рекао је Милорад Грчић.

Погон који не сме да стане

Карика која повезује тамнавске копове и термоелектрану има веома значајну улогу у стабилној производњи електричне енергије. Квалитетни годишњи ремонти опреме важни су за сигуран рад постројења током године, а посебно у зимском периоду

у вагоне за Термоелектрану „Никола Тесла“ у Обреновцу. Транспорт угља кроз Дробилану се врши системом трачних транспортера, а угаљ се дроби у дробилицама. Као заштита, испред сваке дробилице, постављен је уређај за препознавање металних материјала из угља. Читав процес се прати из диспетчерског центра, одакле се надгледа пут угља од пријема у Дробилану до утовара у вагоне.

– Ми смо карика која повезује копове Поље „Г“, „Западно поље“, а ускоро и „Радљево“ с

једне, и термоелектрану, с друге стране. Сав угаљ са копова долази у наше постројење, где се обавља његова припрема у смислу свођења гранулације на захтевану. Успешно радимо хомогенизацију коју тренутно можемо да изведемо. Када се у систем укључи нови пројекат хомогенизације који је при крају, биће испоштован задати квалитет угља у границама ± 10 одсто од захтеваног. Уз то, ми смо погон који ради и кад неки од копова стоји – објаснила је Гордана Стојановић, управница.

За годину дана велике количине угља прођу кроз ово постројење и зато је веома важно да се годишњи ремонт што квалитетније уради.

– Погон је прилично стар, а опрема је релативно стара и послови годишњих ремонта нам омогућавају да наредне године функционисемо како треба, смањимо застоје на минимум и омогућимо услове за копове и термоелектрану тиме што ћемо испуњавати планирану дневну производњу. Код нас су кратки периоди прегледа, имамо 120

На тамнавским коповима током годишњег ремонта опреме за производњу угља, Постојење за припрему угља, познатије као Дробилана, има посебно место због своје специфичне улоге и услова у којима се посао обавља. У оквиру овог погона врши се пријем угља са копова, као и млевење и утовар

■ Договор о дневним активностима надлежних у Дробилани

погонских јединица и тешко је уочити све недостатке, а поред тога опрема је компликована и разноврсна – рекао је Миодраг Танасковић, заменик управника.

Према Танасковићевим речима, акценат је сваке године на екстракторима, дробилицама, замени неколико транспортера, док су на неким од њих рађене вулканизације. Електрослужба је развукла електромрежу за нову машину високог притиска, која ће током зимског периода олакшати посао одглављивања бункера при ниским температурама, када не сме да се користи вода. Ова машина ради са водом под притиском до 750 бари и „сече“ нагомилане наслагe.

Послови из машинске области акцентовани су на неопходним регенерацијама. Главни посао на Дробилани је регенерисање делова који се хабају током године. Машински инжењер Милосав Тишма је нагласио да се ови радови односе како на пластику по бункерима, тако и на челичне делове који дробе угаљ, покрећу транспортере, екстракторе. Оно што је неопходно да се уради (квалитетно регенерисање све четири дробилице, десет погонских и затезних ланчаника на екстракторима, три бункера равнoг и четири бункера млевеног угља) је урађено, а остало је сређено колико је било могуће у датим околностима. Од послова везаних за трачне транспортере, без обзира што ове године нису имали групу за траке, због постављања анализатора из програма хомогенизације, гумена трака Т-8 замењена је платненом.

Сви саговорници су истакли да је евидентан недостатак запослених и да је неопходан већи број извршилаца у свим струкама. Ипак, како истичу, веома су добро организовани, па тимским радом и великом преданошћу успевају да испуне све задатке. Шеф смене, координатор у припреми угља Светлана Симић, истакла је да је просек година запослених преко 50 година и да је видљива разлика када дођу млади радници. Њих, каже, треба учити и дати им времена да „покупе“ занат. Према њеном мишљењу, нису разуђен погон, функционишу као породица и то им помаже да лакше поднесу проблеме који се појаве.

М. Димитријевић

Ремонт завршен у року

Дробилана је по плану зауставила рад 9. маја, а 29. маја је поново покренут погон. Током прва три дана ремонта, представници рударске службе су урадили прање објеката, са циљем да што чистији буду предати службама одржавања. Годишњи ремонт су реализовали радници електро и машинског, превентивног и оперативног одржавања „Тамнава-Источног поља“.

– На депонијској машини, делу одлагања и узимања, радили су запослени из „Метала“, а скеље за опслуживање машинске службе, за висинске делове којима не може да се приступи са платформи, поставила је „Колубара-Грађевинар“. Динамику извођења радова одређивале су службе одржавања, а ми смо помагали и омогућили испомоћ са помоћним радницима – рекла је Гордана Стојановић.

Функционалне пробе успешно су завршене 28. маја, а у трећој смени пре званичног почетка рада, припремани су нивои на бункерима. Почела је производња на коповима и по речима Гордане Стојановић очекује се да сва количина угља према плану рада стигне, а то је осам возова по смени.

„Ведричар“ у производњи средином јула

Послови на поправци и сређивању опреме ангажоване у производњи угља на тамнавским коповима одвијају се по плану. Током маја започети су и завршени радови на свим багерима на оба копа, осим на „ведричару“ са „Тамнава-Западног поља“. Према распореду, планирано је да се годишњи ремонт ове машине заврши 9. јула.

– У производњу је 27. маја укључен роторни багер „глодар 5“ са „Западног поља“, док су „глодар 1“ са истог копа, „глодар 2“ са Поља „Г“ и Дробилана редован рад започели 29. маја – рекао је Дејан Марковић, помоћник управника за координацију производње и квалитет угља „Тамнава-Западног поља“.

Три фазе пре имплементације

Крајем маја у Дирекцији Огранка РБ „Колубара“ одржана је едукација менаџмента и практична обука стручног тима РБ „Колубара“ у циљу припреме за реализацију имплементације нове верзије стандарда ISO 45001:2018 за систем управљања безбедношћу и здрављем на раду у РБ „Колубара“. Обуку су одржали представници консултаната „Текон-Техноконсалтинг“ из Београда. Као и сви остали огранци ЕПС-а, тако и РБ „Колубара“ има обавезу да управљање системом безбедношћу и здрављем на раду прилагоди захтевима нове верзије стандарда ISO 45001:2018, у односу на бивши OHSAS 18001:2007, који важи до марта 2021. године.

Према речима Дејана Зекића, руководиоца Сектора за интегрисани менаџмент систем (ИМС), припреме за нову верзију стандарда подразумевају низ активности које представници стручног тима и консултаната треба да спроведу до сертификације, која се очекује у другој половини 2021. године. Активности на овим пословима су подељене у три фазе. Прва фаза обухвата израду одговарајућих приручника за едукацију менаџмента и практичну обуку стручног тима, преиспитивање докумената ИМС-а са аспекта стандарда ISO 45001:2018, едукацију менаџмента и практичну обуку стручног тима у погледу

испуњавања захтева поменутог стандарда.

– Усаглашавање постојећих и израда нових докумената које захтева стандард ISO 45001:2018, дефинисање критеријума ризика као што су претње, учесталости појављивања, могуће штете, приоритета третмана ризика и резидуалног ризика, као и дефинисање циљева и планова реализације приоритетних циљева предвиђена је у другој фази – објашњава Зекић.

У трећој, завршној фази, предвиђена је едукација и практична обука за интерне провериваче у складу са захтевима стандарда ISO 45001:2018, спровођење интерне провере, отклањање евентуално уочених неусаглашености и припрему менаџмента за преиспитивање ИМС-а и предлагање одлука за његово побољшање.

– Усвајање овог стандарда има сврху да организација обезбеди оквир за управљање ризицима како би се у највећој могућој мери омогућила безбедна радна места. Један од циљева је такође и спречавање повреда на раду и нарушавање здравственог стања запослених уз усклађивање са законским и другим захтевима – рекао је Зекић и нагласио да се следеће године очекују активности везане за прелазак на нову верзију стандарда ISO 50001:2018.

Т. Крупниковић

Модернизација обновљених објеката

Све је погонски спремно и исправно и можемо да издржимо солидан прилив воде. Појачали смо опрез, знамо где су критичне тачке, где бисмо требало да реагујемо, преносимо пумпе и радимо по приоритетима – истичу у Служби одводњавања

Велики број кишних дана и прилична количина атмосферске воде која је током маја и почетком јуна доносила невоље свима у Србији, појачали су непријатно сећање на мај 2014. године и тадашње велике поплаве. И улиле зебњу да се сценарио не понови.

У „Колубари“ је тада највише страдао површински коп „Тамнава-Западно поље“ и претворио се у огромно језеро. Све објекте доброг и модерног система одводњавања вода је порушила, па се у санацији морало кренути од нуле. О томе у каквом стању је садашњи систем и да ли може да се супротстави обилним падавинама разговарали смо са Мирком Марковићем, руководиоцем Службе одводњавања.

– Велике количине воде су се током кишних дана слиле у коп, али то нису поплаве и није то ситуација коју не бисмо могли да савладамо. Дежурали смо увек када су биле најављене јаке падавине, обилазили околину. Све је погонски спремно и исправно и можемо да издржимо солидан прилив воде. Сигурно не бисмо могли онај већи од стогодишњих вода. Појачали смо опрез, знамо где су критичне тачке, где бисмо требало да реагујемо, преносимо пумпе и радимо по приоритетима. Тешко је рећи која је горња граница прилива до које можемо да контролишемо ситуацију, јер углавном то зависи од интензитета падавина, а код нас је присутна и стандардна количина подземних вода – рекао је Марковић.

Централно место свакодневних радова је коп. Капацитети Службе одводњавања су сада на нивоу пројектованих и када је овакво време искључиво се баве подином где је највећа количина воде. За ове намене су на истоку и западу по две пумпе, од 500 и 200 киловата, с тим што на западној страни постоје и два комплета цевовода, са могућношћу да се дода још једна пумпа. Технологија ископавања угља

изискује стална померања водосабирника, у подину су километри цевовода. Најважнија позиција је око „ведричара“, а с обзиром на то да он копа угаљ до подине потребно је обезбедити суву средину да би се искористио тај најквалитетнији угаљ. Годинама уназад, како објашњава Марковић, вади се свака тона лигнита. Суву подину обезбеђују муљне пумпе и потапајућа пумпа марке „флајт“, каквих би на „Западу“ волели да имају још. Како би смањили сливање воде у подину, поред подинских водосабирника постоје и системи етажних канала и водосабирника.

Одводњавање сваког копа је комплексан посао и састоји се из различитих метода. Пре отварања копа, али и током напредовања радова, неопходно је спречити и уредити водотокове. Тако је за овај коп прво направљено језеро Паљуви. После поплаве 2014. године оно је у добром стању, али се озбиљно ради на додатном оспособљавању и осавремењавању. На ретензији Кладница поплава је разрушила брану која је поново саграђена и сада одлично функционише.

Постоје бројни мањи водотокови који су сређени после 2014. године. Један од њих је Симића поток, као и река Враничина, Скобаљски поток. На Дубоком потоку постоји ретензија, али је дошло време да се она измести. Са тим радовима се мало касни, али због експропријације напредовање копа не иде у том смеру. Ретензија је урађена, а сада су у току планови и пројекти како ће се тај озбиљан посао обавити, јер је неопходно изместити цевоводе и пумпе.

Са западне стране копа постоје усек одводњавања и водонепропусни екран, а са источне, центрифугалне пумпе које штите да се вода не улива у коп. На југу се налазе три бунара чије се постојање и те како осећа, јер су сви сагласни да у копу има мање воде захваљујући једним делом њиховим великим капацитетима. Неколико месеци уназад запослени у Служби одводњавања су без превоза. Њихово возило се покварило и још нису добили друго.

– То нам је највећи проблем, јер ниједан наш излазак на терен са потребном опремом и деловима не може бити ажуран и брз без сопственог возила. Нама је потребно возило са приколицом којим можемо да превеземо све потребно за отклањање кvara или обављање хитног посла – рекао је Марковић.

М. Димитријевић

Значај ободних канала

Изузетно значајни су ободни канали, јер се њима избацује вода из копа. Централна места где се избацује вода су црпна станица Кладница и проточно језеро на реци Колубари, али се из црпне станице ободним каналима она стварно избацује из копа. Углавном су дуж западне границе и њихово одржавање је битна ставка у одводњавању. У зони гробља у Каленићу постојала је једна центрифугална пумпа, али је додата још једна и два краћа цевовода због процене да ће коп „Радљево“ највероватније са те позиције почети да ради.

Да се види колико је тешко

У циљу јаснијег увида у радно окружење запослених, на копу „Тамнава-Западно поље“ доктори видели фазе производног процеса. Улагање у превентиву и здравље радника – приоритет

Група специјализаната и специјалиста медицине рада посетила је 24. маја Површински коп „Тамнава-Западно поље“ и том приликом непосредно се упознала са условима рада на најпродуктивнијем копу Рударског басена „Колубара“. Посета је организована са циљем да лекари на терену виде околности у којима раде запослени у „Колубари“, као и потенцијалне штетности и ризике, што ће допринети квалитетнијој радној анамнези, а касније и лечењу пацијената.

На Првом БТО систему „Западног поља“, најмодернијег „Колубариног“ угљенокопа, доктори су стекли увид у послове који обављају багериста, тракиста, планир-мајстор, бравар, електричар, помоћни радник и остали запослени на другим радним местима. Упућујући госте у производни процес, посету је са својим сарадницима водио Бранко Радовановић, главни инжењер Сектора за безбедност и здравље на раду Огранка РБ „Колубара“.

– Кроз овакве посете сви су на добитку: радници, представници менаџмента и струка медицине рада. Треба улагати у превентивне мере и радничко здравље. Један динар уложен у превентиву спасава 16 динара у куративи, а заправо није реч о једном динару, већ о милијардама. Ако новац у превенцији помножите са 16, добићете огромна средства. У свету се то одавно зна. Неопходно је на нивоу државе спроводити активности за шире препознавање значаја превентиве. Све што видимо помоћи ће да радника боље разумемо. Док се човек на лицу места не увери у чињенице, тешко може да схвати како све заправо функционише – објаснио је проф. др Александар П. С. Миловановић, директор Института за медицину рада Србије „Др Драгомир Карајовић“ и шеф Катедре за медицину рада на Медицинском факултету Универзитета у Београду, који је предводио медицински тим.

Током своје седмогодишње праксе др Татјана Петровић, специјализант медицине рада, лечила је и багеристе и вулканизере трачних транспортера и зато јој је, као и њеним колегама, било важно да види како изгледа трака, како се замењује, као и каквим су штетностима и опасностима изложени радници на радном месту.

Истичући да се цео сегмент медицине рада може потврдити у „Колубари“, чији су производни системи привреда у малом, специјалисти и специјализанти су посету оценили као веома едукативну и корисну.

– Први пут се сусрећем са површинским коповима. Фасцинирана сам. На Институт за медицину рада Србије „Др Драгомир Карајовић“ долазе и „Колубарини“ радници,

али нисам имала прави утисак колико је њихов посао тежак. Од радника можете сазнати димензије багера или видети машину на фотографији, али сасвим је другачије када уживо посматрате. Значи нам све што смо видели – рекла је др Татјана Манојловић, специјалиста медицине рада.

Уз потврђивање и допуну стручних знања, обилазак роторног багера „глодара 2“ на лекаре је и приватно оставио снажан утисак.

М. Караџић

Студентске посете

Као и претходних година, „Колубару“ су током маја и јуна обилазиле бројне студентске групе. Са Универзитета у Београду долазили су студенти Рударско-геолошког факултета, Машинског, Шумарског и Пољопривредног факултета. Из Крагујевца и Ниша дошли су студенти природно-математичких факултета, а из Приједора, тј. са Универзитета у Бањалуци, студенти Рударско-геолошког факултета. Такође, гости „Колубаре“ били су и ученици Геолошке и хидрометеоролошке школе „Милутин Миланковић“ из Београда. Иначе, годинама уназад реализује се и летња пракса страних студената, који у „Колубару“ углавном долазе преко српског огранка међународне организације IAESTE.

Квалитетном организацијом студентске праксе и теренске наставе промовишу се пословна култура и друштвена одговорност „Колубаре“, тј. ЕПС-а. Истовремено, компанија може рачунати на потенцијални кадар који ће почињати да ради како се кадровска структура буде мењала природним одливом радника.

Сачувани животи радника.
Тамнавски копови били
потпуно потопљени, поља
у источном делу басена
делимично. Прве тоне угља
пут Обреновца кренуле
неколико дана касније

В ишедеценијска производња угља у „Колубари“ први пут је у потпуности била заустављена средином маја 2014. године, када су због обилних киша, изливања реке Колубаре и већине њених притока за неколико часова површински копови „Тамнава-Западно поље“ и „Велики Црљени“ били потпуно поплавлени, а Поље „Б“ и Поље „Д“ делимично. Тамо где се на тамнавским коповима копао угљ, формирала су се два језера са више од 210 милиона кубика воде. С обзиром на значај „Колубаре“, заустављање свих производних система угрозило је функционисање електроенергетског система Србије. На срећу, у „Колубари“ није било људских жртава.

Један од најтежих тренутака у историји „Колубаре“ био је у ноћи између 14. и 15. маја. Због незапамћених падавина, набујала Колубара пробила је заштитне насипе на више места и за само неколико сати у западном делу басена потопила копове који дају две трећине колубарског лигнита. Током борбе са воденом стихијом подигнут је насип на Колубари и заустављено одливање воде у тамнавске копове, а истовремено су предузете

све мере како би се обновила производња на Пољу „Б“ и Пољу „Д“.

У „Тамнава-Западно поље“ улило се око 187 милиона кубика воде. Најсавременији коп у овом делу Европе претворио се у језеро дубине и до 70 метара. Вода је заробила девет багера, помоћну механизацију, трачне транспортере и другу производну опрему. У млађи тамнавски коп улило се око 26 милиона кубика, који су потопили багере „глодар 2“ и „бандваген 1“ и пет трачних транспортера са станицама. Такође, поплавом су били погођени и делови „Прераде“ и „Метала“.

У источном делу басена ситуација је била знатно боља, па су се по престанку падавина исушивање и санација одвијали убрзано.

Како је си заустави

Производња је покренута 22. маја, када су са најстаријег активног угљенокопа ка обреновачким термоелектранама кренуле прве тоне лигнита. Био је то почетак стабилизације електроенергетског система државе. И на Пољу „Д“, које је убрзо преузело највећи терет производње, откопавање лигнита почело је четири дана касније на једном угљеном систему. И друга угљена линија је оспособљена за рад од 5. јуна.

Иако су прве прогнозе биле песимистичне, снаге су консолидоване, а стратегија за опоравак припремљена. Испумпавање потопљеног копа „Велики Црљени“ завршено је пре очекиваног рока. Санација опреме изведена је брзо и ефикасно, па су прве тоне лигнита отпремљене већ 6. августа. Покретање копа остварено је у потпуности сопственим капацитетима. Дневно се производило око 20.000 тона лигнита. До

ЛИНА ВОДЕ ЛА КОПОВЕ

покретања овог копа дневна производња у „Колубари“ била је 45.000 тона.

Пошто су поплаве ових размера ретке и на светском нивоу, било је тешко проценити динамику испумпавања. Међутим, координиране акције „Колубаре“, ЕПС-а, Министарства рударства и енергетике и надлежних институција извличиле су максимум у безбедном, а хитном санирању последица највеће елементарне непогоде на нашим просторима.

Испумпавање воде из „Западног поља“, посао који је на тендеру добила фирма „Енерготехника Јужна Бачка“, почело је у септембру 2014. године. Пре почетка испумпавања извршене су све анализе и припремни радови. Када је извођач почео да ради, већ је било испумпано око 20 милиона кубика воде, а ниво смањен за 2,6 метара јер су пумпе након „ослобађања“ мањег тамнавског копа пребачене на „Западно

поље“. Пројекат од виталног значаја кредитирала је Светска банка.

Изузетним залагањем свих запослених вода је испумпавана, а механизација обнављана. Седам месеци након екстремног прилива воде покренута је производња на „Западном пољу“. „Глодар 5“, нови роторни багер који је раније склопљен у „Металу“, од краја децембра 2014. године обезбеђивао је додатних 10.000 тона лигнита дневно.

Како се ниво воде спуштао, тако су и рударске машине израњале. Стабилност механизације није била нарушена. Први је потпуно ослобођен „глодар 3“. Након санације и ревитализације овај багер је у априлу 2015. године укључен у производни процес.

Комплексан посао спровођен је уз поштовање регулатива у области заштите животне средине. Враћање „Колубаре“ на капацитете и ниво производње пре поплава трајало је 15 месеци. Са „Западног поља“ поново је отпремано око 60 одсто дневне производње колубарског угљеног басена. Стабилизација производње донела је стабилност и независност читавог електроенергетског сектора.

У недељама и месецима после катастрофалних поплава тамнавске копове са руководством „Колубаре“, ЕПС-а и ресорног министарства обилазили су и помоћ понудили амбасадорка Републике Чешке у Србији, председница Владе Словеније, висока делегација Јапана предвођена амбасадором, као и многе друге стране и домаће делегације.

Процес испумпавања „Тамнава-Западног поља“ пратили су и представници Светске банке и других релевантних институција. Сви који су долазили у обилазак и посету били су фасцинирани успехом рудара „Колубаре“ који су успели да остваре немогућу мисију и поврате производњу што је непосредно након поплава изгледало нереално.

Почаст онима који су успели да спасу српски енергетски гигант учинили су и представници Владе Србије који су, крајем априла 2015. године, одржали јавну седницу Владе Србије на копу „Тамнава-Западно поље“ и том приликом се захвалили у име државе и становништва свима онима који су заслужни за овај успех.

Уз сву штету нанесену „Колубари“ и ЕПС-у, у ванредним околностима потврђени су кадровски потенцијал, флексибилност читавог система, висока солидарност, огроман ентузијазам и велика енергија свих запослених.

М. Караџић

Кад су људи били надљуди

Горан Томић, Милован Петровић, Милорад Недељковић Поп и Данијел Павловић

Сви запослени су учествовали у санацији. Улазили су у блато и муљ без проблема, без иједне жалбе. Један број радника је то схватио буквално као да ради за себе. Оно што смо тада урадили, мислим да никада више не бисмо могли успети. Свест је тада била некако другачија.

Овогодишњи мај са 19 узастопних кишних дана са зебњом је подсетио на онај пре пет година, када је Србију задесила највећа поплава у последњих 130 година. Кажу да тешка времена изнесу праву људску природу, а то време је било тест. Нарочито за запослене „Колубаре“ која услед поплаве, по први пут у вишедеценијској историји, у потпуности зауставља све производне системе.

На месту тамнавских копова простирало се огромно језеро. На источној страни басена, угрожени су били Поље „Б“ и Поље „Д“. А запослени овог рударског гиганта одмах су

ступили у једну службу - одводњавање, са јасним циљем и задатком, да се копови што пре поставе на ноге. Показали су најбоље од себе, водећи битку за свој и хлеб будућности. То је било време када су створени јунаци наших дана. А јунаци су били сви запослени који су учествовали у одбрани опреме, испумпавању воде, санацији копова. Са неким од њих смо разговарали о сећањима на најтежу кризу у блиској историји.

За наше саговорнике, чланове једне од група за одводњавање „Тамнава- Западног поља“ најтачније је рећи да су све очи биле упрте у њих. Милорад Недељковић Поп, машински надзорник на одводњавању, Милован Петровић и Данијел Павловић, бравари на одржавању, „три мускетара“, који су стално заједно, и професионално и приватно.

— Ми смо већ дан пре поплаве продужили смену да уколико крене већа количина воде премештамо пумпе. Међутим, вода је почела силно и брзо да се улива, па нисмо могли ни да приђемо пумпама. Најгори је осећај беспомоћности, када не можеш ништа да учиниш. Отишли смо на црпну станицу, на ретензије, мислећи да може нешто да се уради. Борили смо се до последњег часа. Коп се пуни водом, голим оком видиш како ниво расте. Потом пробија брану на језеру, стојиш и гледаш како нестају багери и системи, туга — причају наши саговорници.

Када је доток коначно стао, настаје зебња, шта ће бити, хоће ли се коп затворити, шта даље. Кренули су у одводњавање копа „Велики Црљени“ потом црпне станице где су радили цевоводе са својим малим пумпама, да колико-толико извлаче воду из усека. Шта је могло да се ради, радило се, док нису стигле прве велике пумпе на „Запад“.

— Радило се даноноћно, није било лако. А пред нама језеро. Војска нам је много помогла са својим реморкерима и понтонима, да није било њих ништа не бисмо урадили. Поставиш две пумпе на понтоне, стави се цевовод и то је тако функционисало — сећају се и помињу да се дешавало да дођу кући и питају који је дан, јер током посла никоме није падало на памет који је дан, колико је сати и колико раде.

А човек који је са њима радио раме уз раме је директор Горан Томић, тадашњи технички руководилац, који каже да је једноставно био са колегама од ујутру до увече, на сваком постављању пумпи, цевовода. Најтеже му је пало затишје које је пратило дане после поплаве.

— Тек са постављањем далековода за напајање пумпи, ствари су покренуте. Далеко је било од доброг, јер се малим пумпама мало шта могло постићи. Пар центиметара на језеру дубоком 67 метара — каже нам Томић.

Међутим, почеле су да пристижу пумпе са разноразних страна, постављани цевоводи, а касније са доласком фирме „Јужна Бачка“

ниво воде је озбиљно почео да опада, што им је улило и наду и вољу да још више навале на посао.

Највећи терет су, истиче Томић, поднели људи са одводњавања, али и радници са угљених линија који су комплетно изашли на испумпавање иако је то било далеко од њихове професије. А када су се багери појавили из муља и воде, ти исти радници су кренули у чишћење, сређивање, поправљање и поновно постављање опреме. Око 27 километара трачних транспортера, пет великих багера, два одлагача и неколико бандова. Свака спона, везица, клип су извађени из муља, очишћени и поново постављени. Све им је прешло два пута преко руку.

– Улазили су у блато и муљ без проблема, без иједне жалбе. Један број радника је то схватио буквално као да ради за себе. Оно што смо тада урадили, мислим да никада више не бисмо могли успети. Да људи буду, надљуди. Свест је тада била некако другачија. А сав тај труд довео је до тога да смо коп вратили не на ниво пре поплаве, већ на још виши. Радиле смо све из почетка и били у прилици да га прилагодимо да буде још бољи о чему сведочи и чињеница да смо 2016. године произвели око 17 милиона тона угља што је рекордна производња неког копа у „Колубари“ – са нескривеним поносом истиче Томић.

Дејан Јокић, тадашњи пословођа теретног саобраћаја, а сада главни пословођа теретног саобраћаја „Помоћне механизације“ добро се сећа независне ситуације у којој се нашла Ауто-гаража „Запада“ којој је са две стране претио потоп. Релативно слободан је био само пут улаза у гаражу.

– Остали смо и без телефонског сигнала, 13 сати нико није знао где смо и шта се дешава, јер је Колубара већ прешла мост. Ко је успео да дође то јутро на посао, остао је, после тога све је било блокирано. Пар возача

Горан Јеремић

који су се ту затекли, Андреја Спасојевић, Горан Јездимировић, Златко Јовановић, су људи који су газили воду до појаса да би спасили возила – прича Јокић.

У једном тренутку, сва возила која су била у функцији пре поплаве, морала су бити евакуисана на једину могућу страну, код Дробилане, где је оформљен кризни штаб. Мост су прелазили руководећи се бандерама као путоказима и зато што су пут знали напамет.

– Одмах смо оформили испоставу са путничким саобраћајем, газозима. Није било свеједно, околу свуда вода, али у Дробилану смо се сви повукли, па ако ништа друго, било нас је више. Радници су долазили и помагали да се спаси што се спасти може, иако су и њихове куће биле угрожене. То је било време када су се људи показали у најбољем светлу. Уобичајено, сви смо ми и овакви и онакви, а у кризи, они који су остали, били су спремни на

Влада Ивковић

све – истиче Јокић.

У источном делу басена, коп Поље „Б“ је био делимично поплављен. Горан Јеремић, надзорник одводњавања, наглашава да је коп услед кишног периода у априлу био спреман за веће падавине. Међутим, ситуацију у којој пада преко 100 литара кише по метру квадратном, компликује нестанак струје. Одмах су формиране две групе које су кренуле у акцију спасавања пумпи и изградњу нових цевовода.

– Ко год је могао да дође на посао, помагао је. Електричари, запослени на систему, две групе бравара из Машинске радионице који су радили у монтажи цевовода. Успели су да спасу и поставе на више положаје све пумпе осим једне, тако да су по доласку струје могли одмах да почну са одводњавањем. Већ другог дана ниво воде у копу је спуштен за 2,5 метара. Посла је било толико, да нисмо ни о чему сем о копу размишљали. Знао сам да је

Дејан Јокић

свуда околу поплава, али не и у којој мери. Тек када сам имао времена да укључим ТВ, јер сам дотле, пошто живим у близини ишао само на сат-два кући, заплакао када сам видео шта се дешава у целој Србији – испричао је Јеремић.

На Пољу „Д“ није се улила вода од споља у сам коп. Како каже технички директор Поља „Д“ Влада Ивковић, поред атмосферске воде, која је онемогућавала рад, проблем је био јер су реке Пештан и Колубара пресекле прилазне путеве, па су радници били одсечени од кућа.

– Сви радници који су се у том тренутку затекли у копу, због немогућности да нови дођу, морали су да наставе дежурства и прате дешавања. Механизацијом смо преусмеравали атмосферску воду, да не угрози багере и у томе смо успели. Страдали су само неки транспортери, али смо се борили дан и ноћ да се ставе додатни цевоводи и пумпе да би се извукла вода. Сви су били ангажовани да се системи брзо врате у функцију, најпре угљени, па потом јаловински, јер је у том тренутку било извесно да ће само Поље „Д“ да копа угаљ – каже Ивковић.

У причи о поплавама 2014. године у Рударском басену „Колубара“ неопходно је поменути да су судбину копова делили сви који су и посредно део производње. Отуда се радници „Колубара-Услуга“, „Колубара-Угоститељства“ и „Колубара-Грађевинара“ раме уз раме са „коповцима“ а свако у свом домену бори са поплавом и њеним последицама.

Треба подсетити да ни један радник није био гладан и жедан, да се документација и опрема спащавала док је вода била до колена, да се правилно што никад није и да се превозило и радило по само они знају колико. Једно је сигурно, права вредност „Колубаре“ су њени „људи“.

Д. Весковић

Одговорност и сарадња – кључ успеха

Са сваког воза се, ради одређивања квалитета угља, узимају узорци који се анализирају у лабораторијама у Вреоцима и Обреновцу

У товарна места Суве сепарације, такозвани „Објект 10“, у којима се угаљ „налива“ у вагоне и возовима отпрема за ТЕ „Никола Тесла“ у Обреновцу, смештена су у Вреоцима, у близини пруге Београд–Бар и индустријског колосека.

Наиме, када са колубарских површинских копова угаљ стигне у Суву сепарацију, он се најпре просеје и сортира на разне фракције, намењене велепродаји и малопродаји, док остатак пролази кроз процес дробљења. Највећи део угља, просев и дробљене фракције гранулације +0-30 mm намењен је за Термоелектрану „Никола Тесла“ у Обреновцу. Преко мостова који прелазе преко пута, транспортерима 601, 603 и 350 угаљ се допрема на два утоварна места – утоварно место Прве и Друге фазе, као и утовар Треће фазе, где се товаре вагони за ТЕНТ. Овде се, ради одређивања квалитета угља, са сваког воза узимају узорци који се анализирају у лабораторијама у Вреоцима и Обреновцу.

Како изгледа узимање узорака угља на утоварном месту Прве и Друге фазе, објаснио нам је Предраг Живковић, руководилац узимања узорака угља, који је цео радни век, од 38 и по година, провео бавећи се овим послом.

– Читав процес узимања узорка почиње тако што узимач пушта у погон специјална колица, смештена тачно испод утоварног места Прве и Друге фазе, а изнад вагона. Колица пресецају млаз угља који пада са траке у вагон и захватају количину од пола тоне. Процес се, у току утовара једног

■ Узимачи узорака

воза, понавља три пута. Захваћени угаљ пролази више фаза „скраћивања“, мешања, дробљења и своди на око 15 килограма млевеног лигнита. Оба техничара за узорковање угља, тзв. узимачи, из Суве сепарације и ТЕНТ-а, угаљ мешају ручно и свде га на три репрезентативна узорка, од којих се један шаље на лабораторијску анализу у Вреоце, други у обреновачку термоелектрану, док трећи, „суперски“ узорак остаје под кључем да пресуђује, уколико анализе прва два значајније одступају – каже Живковић.

Објашњавајући специфичност посла, наш саговорник наводи да се на утоварном месту Прве и Друге фазе узорковање врши полуаутоматски, тако што машина сече млаз угља, дроби угаљ, а узорак се узима од сваког воза који се утовари. На утоварном месту Треће фазе процес узорковања се своди на ручно узимање узорка, тако што

се на крају сваког утовареног воза, са транспортера 350, а на тачно одређеном месту, узима десетак килограма угља, који се у канти пренесе у узимач Прве и Друге фазе, ради уситњавања и складиштења у посебан сандук. На крају смене сав тај угаљ се меша и скраћује „шах-методом“ до добијања узорка. Овај узорак представља сменски узорак и репрезентује сав угаљ испоручен у току једне смене.

■ Строга контрола квалитета угља

Поред руководиоца, узорке на овим утоварним местима узима 12 „Колубариних“ техничара за узорковање угља као и 10 техничара из ТЕ „Никола Тесла“. Раде по сменама и на обе локације увек иду заједно.

– Посао ових радника не своди се само на узимање узорака, већ и на строгу контролу и праћење квалитета угља, као

и на одржавање исправности и чистоће прилично великог погона, смештеног у четвороспратници са разним машинама. Одговорност радника је велика и током њиховог рада нема места за тренутке непажње, одсутности или опуштања. Уколико приметите да је угаљ крупније гранулације од предвиђене, одмах се ручно елиминишу крупнији комади угља да не би дошло до заглављивања погона, а ако је угаљ лошијег квалитета и пун блата обавештавају се претпостављени, као и одговорни у ТЕНТ-у, јер такав угаљ може да загуши котлове у термоелектрани – наглашава Живковић.

У разговору са узимачима узорака угља о организацији посла и степену одговорности њихових задатака, Славиша Милинковић, техничар, објашњава начин узимања и слања узорака у лабораторије „Прераде“ и ТЕ „Никола Тесла“.

– Наш задатак је узимање узорака који служе за одређивање калоричне вредности угља који се отпрема за обреновачку термоелектрану. Након технолошког процеса добијања сва три узорка, пакујемо их у пластичне кесе, које су тежине по један килограм. Свака кеса је обележена картицом на којој пише датум, број воза и узорка, као и потпис узимача, док је за „суперски“ узорак, поред ових података, потребан потпис оба узимача. Након узимања узорка после сваког воза на Првој и Другој фази и сменског узорка на Трећој, јављамо надлежнима у лабораторији да је узорак спреман. Процедура је прецизна, нема опуштања, морамо стално да будемо концентрисани на посао, јер никако не сме да се прескочи узорковање неког воза. По узорке који се шаљу за Обреновац долазе аутомобилом свако јутро, док предрадник из лабораторије у „Преради“, на сваки наш позив, и дању и ноћу, долази по узорак и односи у лабораторију на даље испитивање – објашњава Милинковић, који има 15 година стажа, а од тога седам година узима узорке у Сувој сепарацији.

■ „Суперски“ узорак у сефу

Трећи узорак, или „суперски“, ставља се у сеф који има два кључа. Један кључ је код „Колубариног“ узимача, док је други код узимача из ТЕНТ-а. Он се отвара у присуству оба радника, у случају да постоје драстична одступања анализа узорака рађених у лабораторијама „Прераде“ и ТЕНТ-а.

■ Славиша Милинковић пушта у погон специјална колица

– Са колегама из ТЕНТ-а имамо изузетно добру сарадњу и наш дугогодишњи заједнички рад је временом прерастао у лепо пријатељство. Такође, послом смо уско повезани и са колегама на утоварним местима, па им често притекнемо у помоћ. Тренутно је повећана производња на Првој и Другој фази због ремонта на копу „Тамнава-Западно поље“, тако да у просеку за једну смену иде од пет до шест возова, а за све три смене буде и до 16 возова – рекао је Радиша Мартиновић, који има 38 година радног стажа.

Под истим условима као и „Колубарини“ узимачи ради и Душко Јаковљевић, техничар ТЕНТ-а.

– Поред огромне буке и велике количине угљене прашине на коју смо се навикли, дешавају се и честе „заглаве“ због разних непожељних примеса које стижу са угљем, а које морамо да отклањамо ручно. Калоријска вредност угља, која се одређује у лабораторијама, важна је због технолошког процеса, да

би могло да се коригује који ће угаљ да се користи за потребе котлова. Уколико је угаљ лошијег квалитета, пун блата, утовар не може да се прекине, па одмах мора да се реагује тако што се обавештава диспечер у Обреновцу, да би га депоновали на неко друго место – каже Јаковљевић, посебно истичући да је међусобно разумевање и сарадња са колегама из Суве сепарације на високом нивоу.

Једина дама међу њима, Светлана Марковић Цеца, која четири године, због недовољног броја радника, овде ради као испомоћ, каже да се све колеге међусобно помажу.

– Осим узимања узорака, наш посао подразумева чишћење и одржавање комплетног погона у који су укључени сви запослени. Овај посао раде још четири колегинице из „Колубаре“ и једна из Обреновца, с тим што оне, за разлику од мене, раде по сменама – објашњава наша саговорница.

Завршавамо разговор у просторији у којој од буке и

вибрација подрхтава лим од којег је објекат направљен, а где, у више него скромним условима, раде наши саговорници.

■ Трећа фаза аутоматизована

Заједно са руководиоцем Предрагом Живковићем одлазимо до новог, аутоматизованог погона за узимање узорака угља Треће фазе, смештеном уз погон Суве сепарације, где затичемо Срђана Радојевића, техничара за узорковање.

Обилазећи погон, наши саговорници детаљно објашњавају да је он програмиран тако да када трачна вага откуца да је утоварена 61 тона угља, примарни узоркивач, једна велика кашика смештена изнад транспортера 350, великом снагом пролази преко траке и скида око 15 килограма угља, који затим пролази кроз дробилицу, где се уситњава. Поступак се понавља 25 пута у току утовара једног воза. Свага четири одсто узетог и уситњеног угља одлази у канту одакле се скраћивањем и мешањем узима узорак од једног килограма. Остатак се вертикалним транспортером враћа на траку 350.

– Узорак се овде узима од сваког воза и користи у интерне сврхе, за текуће праћење квалитета угља. И овде су, нажалост, присутне бројне „заглаве“ и кварови проузроковани великим присуством примеса и влаге у угљу у последње време. У овом погону ради само по један техничар, у свакој смени, што и није баш добро са аспекта безбедности – каже Живковић.

Т. Симић

Багериста од главе до пете

Сваком колеги који овде дође увек кажем да сачува животе и машину, јер ако ње нема, неће бити ни њих. То је основно што морају да науче и да им буде у свести стално. А технологија и откопавање? То дође само по себи, дугмићи се науче лако, а производња ће се увек тражити

Када се у медијима пише о производњи Рударског басена „Колубара”, најчешће је текст праћен сликом моћног багера „глодара”.

Међутим, овај тип багера није једини којим „Колубара” располаже, а и сви остали доприносе да Србија светли. Такође, на тим сликама ретко када се виде багеристи који рукују машинама тешким хиљаду и више тона, а чије занимање спада у ред најпоштованијих на коповима.

А то поштовање је и више него заслужено, јер је њихов задатак да сигурно управљају, познају границе и ђуд багера у различитим временским условима и карактеристикама терена, као и да у сваком тренутку буду одговорни за колеге и машину. И наравно, да остваре планирану производњу. Управо из свих тих разлога, реткост је да руковаоци прелазе са једног на други багер и, уопште, са копа на коп. А Момчило Растковић, јунак наше приче, који са 44 године стажа крајем године одлази у пензију, багериста „глодара 6” на Пољу „Б/Ц”, не само да је прешао „Колубару” уздуж и попреко већ је и возио све типове рударских гиганата.

Момчило је почео да ради 1982. године на Пољу „Б/Ц”, али

■ Момчило Растковић

недуго потом одлази на служење војног рока. По повратку на посао, радио је као помоћник на дреглајнима. После завршене квалификације, 1. јануара 1986. године постаје багериста, најпре на „марионима”, потом ЕШ-евима, а онда и на „ведричару”.

— Радни век ми је испуњен багерима. Руковао сам свим типовима ових машина, дреглајнима, „ведричаром” и роторним багерима. Сваки је захтевао знање, разумевање карактеристика и особености. „Мариони” су багери дреглајни америчке производње, иначе најстарији у „Колубари” (1953) и тренутно су три у раду. Роторни багер Ц700 је мали роторни багер који је наменски рађен да откопа оно што велики багери не могу. Савршен багер за, како ми то кажемо, „ћошкарчење”. „Глодар 6” је много већих габарита, али што се тиче капацитета између Ц700 и њега, мала је разлика. Већа му је дохватна моћ, шири и већи блок копања — објашњава Растковић, уз напомену да су сви „његови” багери не само различитих начина

управљања већ и различитих капацитета.

— Није ми било досадно, било је свакаких ситуација, више лепих ствари које се памте, оно друго се заборавља. Много колега, сарадника, створена су велика пријатељства. Оно што ми се посебно урезало јесте рад на „ведричару”, где сам био девет година, а интересно да сам малтене све сам научио. Сплетом околности, неких петнаестак дана сам без помоћи колега радио без знања о тој машини. Учити сам на таквој машини је било јако тешко и изузетно стресно. Није препоручљиво за здравље — полушљиво каже наш саговорник, уз тврдњу да се зато сада труди да младим колегама који долазе пренесе своје знање.

— Учим их да им буде што лакше, да не буду у ситуацији у којој сам ја био на ведричару, да радим, а да не знам шта радим и да не познајем багер. А био ми је прва велика машина везана за систем, па ме прича о овом багеру увек евоцира и на добро и лоше — истиче Растковић.

На „глодару 6” ради 15 година. И баш као и он, и овај багер је од 1976. године прешао много у освајању јаловине. Од утоварног места, Медошевца, севера, југа, сада Монтаже, прави круг и сада се поново враћа на место одакле је почео, отварајући Поље „Е”.

Довољно је рећи да је 2008. године са Поља „Д” овај багер изашао на кипу, односно повлату јаловине која је годинама депонована и ту су провели две и по године, које су обележиле огроман напор комплетне посаде да победе нестабилан терен и све што он доноси. Потом су откопавали јужно крило, барошевачко гробље, монтажу. Овај багер је увек био у првим борбеним линијама. Са Поља „Д” 2010. године „шестица” прелази на Поље „Б/Ц”.

Наш саговорник наглашава да, упркос томе што је багер 1976. годиште, у веома добром је стању, са мало кварова, нарочито са електростране, где их малтене и нема. Са машинске стране појављују се проблеми са недостатком резервних делова. За крај разговора искусни багериста поручује младима да увек настоје да сачувају и човека и машину.

— Сваком колеги који овде дође увек кажем да сачува животе и машину, јер ако ње нема, неће бити ни њих. То је основно што морају да науче и да им буде у свести стално. А технологија и откопавање? То дође само по себи, дугмићи се науче лако, а производња ће се увек тражити. Шефови су ту да захтевају резултат, а ми да одговоримо колико можемо и унемо, а трудимо се да унемо много — закључује Растковић.

Д. Весковић

Одисеја по коповима

Од јануара 1986. када је Момчило постао багериста следи одисеја по коповима — одлази на „Тамнаву” на „глодар Ц700”, одакле прелази на Поље „Д” за команде „глодара 6”. Поново се враћа на Поље „Б/Ц” на багер Ц700. Пут га опет води на на Поље „Д” одакле са „глодаром 6” поново долази на Поље „Б/Ц”.

Ревиија фолклора и музике

Више од 600
учесника током
три дана приказало
креативан програм

Манифестација „Мајски сусрети“, у организацији Туристичке организације Лазаревац, одржана је од 24. до 26. маја у центру града. Током тродневног програма, одржаног под покровитељством Градске општине Лазаревац и Секретаријата за културу Града Београда, више од 600 учесника је показало таленат и умеће бројним посетиоцима.

Манифестацију је отворио заменик председника ГО Лазаревац Милоје Живановић, који је поздравио госте и све присутне, пожељевши им добродошлицу у Лазаревац.

– Основни циљ ове манифестације је да се представи оно најбоље у нашој општини – децу, која су наш понос и радост. Захваљујем организаторима, а посебно

уметничким руководством и управама културно-уметничких друштава. Они су ти који раде добре ствари, јер када се деца и млади баве креативним радом развијају се правилно и на добар начин користе своје слободно време – нагласио је Живановић и истакао да фолклораши представљају српску историју и традицију широм света на бројним такмичењима и смотрама.

Идеја организације „Мајских сусрета“ била је да се обједини рад културно-уметничких друштава, свих уметника и

стваралаца са територије општине Лазаревац. Музичку школу „Марко Тајчевић“ представила су два хора, неколико ансамбала и солиста, а као њихови гости наступили су чланови ансамбла „Свети Димитрије“ из Невесиња.

У најбољем светлу представили су се чланови КУД-ова: „Димитрије Туцовић“ из Лазареваца, „Колубарско коло“ из Миросалца, „Колубара“ из Великих Црљена, „Рудар“ из Рудоваца, „Младост“ из Степојевца, „Диша Ђурђевић“ из

Вреоца, као и гостујући ансамбл из Вуковара.

У припреми програма су учествовали и чланови Савета за националне мањине ГО Лазаревац. Српску здравицу је одржао Драгиша Симић, док је Родољуб Констаниновић говорио стихове своје песме „Ратник са Колубаре“. Занимљив наступ имао је и Петар Милутиновић, млади бубњар. Одржана је и изложба слика младог уметника Милоша Живковића, корисника Центра за дневни смештај и боравак деце и омладине са потешкоћама у развоју.

Центар за уметничку игру „Срна“ представио се интересантном плесном тачком у којој су учествовали петогодишњаци.

Трећег дана манифестације Лазаревчанима се представио др Михаил Иванович, гост из Русије, декан Института за уметност и културу у Белгороду.

Веома успешну манифестацију, завршне вечери затворили су ветерани КУД-а „Димитрије Туцовић“. Током три дана бројна публика уживала је у добро припремљеном програму и сви су понели веома лепе утиске са платоа код Рударске чесме.

М. Радосављевић

Збогом вртићу

Сала Центра за културу у Лазаревцу 22. маја била је мала да прими све посетиоце који су желели да присуствују завршној приредби предшколаца дечије установе „Ракила Котаров Вука“.

Поздрављајући присутне, Соња Живковић, в.д. директора, је истакла да је ово 56. манифестација „Мајских свечаности“ у организацији њихове установе. Тада се завршном приредбом испраћају предшколци који су завршили припремни програм и напуштају вртић, а уједно се обележава и дан предшколске установе. Овогодишња тема је била „Свет животиња“, а први су наступали васпитачи који су „пробили лед“ у

улогама фламингоса. Наступало је 13 група деце са задатком да представе по једну животињу, тако да су са својим васпитачима припремили маштовите наступе, за шта су били, после сваке тачке, награђени бурним аплаузима.

Док се једна генерација предшколаца полако опрашта од вртића, у току је пријем нових малишана. Према речима Соње Живковић, трудили су се да максимално изађу у сусрет свима, па је у односу на број захтева за пријем остао мали број нераспоређене деце. Потписивање уговора је предвиђено од 15. јула до 16. августа, након чега ће бити познат тачан број уписаних и да ли постоји могућност додатног пријема деце.

М. Р.

Носталгија уз „Дизајн из доба Југе“

Програм су отворили
малишани, док је изложба
посвећена времену
некадашње Југославије
старије суграђане
вратила у младост

Културна манифестација „Ноћ музеја“ одржана је широм Србије 18. маја, а у Модерној галерији у Лазаревцу по осми пут. Основни циљ је да се у програм укључи што више младих, па су и ове године малишани отворили „Ноћ музеја“.

Најпре је на платоу испред Модерне галерије у поподневним сатима одржан велики ликовни атеље за децу под слоганом „Буди и ти уметник – слободни у игри и креирању“, а потом је уследио централни програм.

Отворена је гостујућа изложба „Дизајн из доба Југе, лична сећања“ историчарке уметности Јулије Башић и „Арт Дистрикта“ из Пожаревца. Изложба је изазвала велико интересовање свих југоносталгичара будући да се ауторка бавила истраживањем историје дизајна на југословенском културном простору. Изражена је тежња ауторке да реинтерпретира главне постулате дизајна у времену социјализма и индустријског препорода, стварања потрошачког друштва и духа колективизма у периоду од 1950. до 1980. године. Кроз експонате који су изложени могао се уочити свакодневни живот обичног Југословена.

Кустос Модерне галерије Даринка Станојевић истиче да је изложба прилагођена

■ Типичан кутак из времена Југославије

самој идеји „Ноћи музеја“ да се прикаже необичајан програм.

– Простор Модерне галерије смо поделили на неколико изложбених зона, где смо на примерима предмета испичали причу о дизајну. Јулија Башић је успела да скупи занимљиве предмете и да ода почаст управо најзначајнијим дизајнерима који су стварали у периоду од 1950. до 1980. године. Највећи утисак свих посетилаца је то колико је дизајн у доба Југославије био напредан и колико је сваки моменат личног живота био обележен управо тим дизајном. Старији суграђани су коментарисали да је у ствари

такав био и њихов живот, као да могу да виде ретроспективу свог живота, док су млади били изненађени и за неке апарате из домаћинства нису знали чему служе – рекла је Даринка Станојевић.

Сви који су те вечери дошли у Модерну галерију могли су и музиком да се врате неколико деценија уназад, будући да се слушала најбоља рок и поп музика из овог периода. Такође, посетиоци су могли да виде и сталну поставку коју чине Легат Лепосаве Лепе Перовић, колекција „Савременици“ и најзначајнија дела наивне уметности из колекције Центра за културу. На крају програма реализована је ревија најбољих анимираних филмова европског филмског фестивала „Балканима 2018.“.

М. Радосављевић

„Ноћ српског филма“

У организацији Филмског центра Србије, у сарадњи са више од 40 локалних биоскопа и културних центара, 5. јуна у Лазаревцу је одржана једнодневна манифестација „Ноћ српског филма“ која је реализована у 32 града у Србији. Популаризација српског филма, уз најгледанија домаћа остварења: „Јужни ветар“ редитеља Милоша Аврамовића, „Такси блуз“ Мирослава Стаматова, „Краљ Петар I“ Петра Ристовског, главни је циљ ове манифестације са тенденцијом да се савремена српска продукција учини инспиративном и приступачном што већем броју заинтересованих гледалаца, а посебно младима.

Приказан је и дечји филм „Злогоње“ Рашка Миљковића и четири краткометражна филма подржана средствима Филмског центра Србије: играни филм „Малишан“ Данила Бећковића, анимирани „Ехо“ Косте Ракићеве и Борише Симовића, документарни „Исти“ Дејана Петровића и кратки студентски филм „Шафарикова 19“ Лане Павков.

„Ноћ српског филма“ постаће традиционална манифестација поводом годишњице прве филмске пројекције у Србији, одржане у Београду, 6. јуна 1896. године, у кафани „Златни крст“ на Теразијама.

М. П.

Импровизација југодома

Изложба је била подељена на неколико тематских целина. Посетиоци су кроз причу о дизајну могли да испрате прво појављивање логотипа и виде најпрепознатљивије логотипе из доба Југославије – супермаркет, велесајам, туризам, детињство, домаћинство, културу, моду, уради сам, технику и уређење дома. Поставка је изведена као типичан дом обичног Југословена са тадашњом техником, тапетима, сликама, декоративним предметима, посуђем...

Више од 80 боксера из девет земаља учествовало у дводневном надметању у категоријама јуниора, омладинаца и сениора

Трофеј у рукама Николе Ђуке

Дани бокса „Greatest open“ одржани су првог јунског викенда у сали Спортско-рекреативног центра „Колубара“, а током дводневног надметања учествовало је више од 80 боксера из Босне и Херцеговине, Словеније, Црне Горе, Северне Македоније, Хрватске, Аустрије, Грчке, Кипра и Србије. Ово је други по реду међународни турнир у боксу у организацији Боксерског клуба „Грејтест“ из Лазаревца.

Током дводневног програма, љубитељи бокса могли су да уживају у борбама у узрасту јуниора, омладинаца и сениора. У уводном делу, првог дана, наступали су полазници „Грејтест олимпијске школе бокса“ и одржано је 20 полуфиналних борби. Другог дана је било 19 мечева, осам у првом делу и 11 у финалу манифестације.

Пред почетак финалних мечева љубитељима ове племените спортске вештине и свим гостима

обратио се Бојан Синђелић, председник ГО Лазаревац.

Синђелић је честитао организатору на бројним успесима које су остварили за кратко време постојања клуба, као и на

популаризацији бокса у Лазаревцу и том приликом свечано отворио финални део турнира.

Након финала и два маратонска дана, жири састављен од чланова Управног

Награђени најбољи

Трофеј за најбољег јуниора припао је Марку Златичанину из Црне Горе. Најбоља борба у категорији јуниора је била између Томислава Ђиновића из Црне Горе и Луке Ивића Јукића из Србије. Најбољи међу омладинцима био је Семиз Аличић из Србије, а најквалитетнија борба била је између Лазара Пантића и Псилителис Апостоласа из Грчке. Меч између Гала Сепића из Словеније и Рафаела Пафиоса са Кипра проглашен је за најбољу борбу код сениора.

одбора клуба прогласио је и најбоље актере.

Освајач трофеја за најбољег боксера турнира је Никола Ђука из БК „Грејтест“. Ђука је, по пријему награде, дао обећање да ће одбрани титлу следеће године, а пехар задржати у просторијама клуба.

Други „Greatest open“ турнир одржан је уз подршку ГО Лазаревац и Боксерског Савеза Србије, док је генерални спонзор био „Max Bet“.

Т. Крупниковић

■ Осветљен градски стадион ФК „Колубара“

Рефлектори за јубилеј

Стадион Фудбалског клуба „Колубара“ у години великог јубилеја, прославе 100 година постојања клуба, добио је расвету по европским, УЕФА стандардима. Рефлектори од 1.500 лукса ће осветљавати утакмице на градском стадиону у Лазаревцу. Терен ФК „Колубара“ је један од два стадиона у Србији, заједно са стадионом ФК „Мачва“, који има ЛЕД расвету. Овај пројекат је финансиран средствима Европске инвестиционе банке и Града Београда.

Прва утакмица под новим рефлекторима одиграна је крајем маја, када су домаћи фудбалери угостили екипу „БСК“ из Борче, у 27. колу Српске лиге група Београд. Током читавог меча, пред око хиљаду гледалаца, домаћин је био бољи и убедљиво савладао госте из Борче резултатом 7 : 3.

Пре почетка утакмице, рефлекторе је укључио Милорад Грчић, в.д. директора ЈП ЕПС. Савремена расвета од сада је на располагању ФК „Колубара“, као и свим осталим екипама. На овај начин створени су услови да се на градском стадиону организују и значајније фудбалске утакмице.

Очекује се да ће до краја лета радови на стадиону бити окончани покривањем западне трибине, на којој ће бити изграђена и ложа, као и изградња јужне трибине са 250 места. По завршетку ових радова, стадион „Колубаре“ испуњаваће све европске норме и очекује се да ће већ на јесен у Лазаревцу гостовати и млада фудбалска селекција Србије.

Т. К.

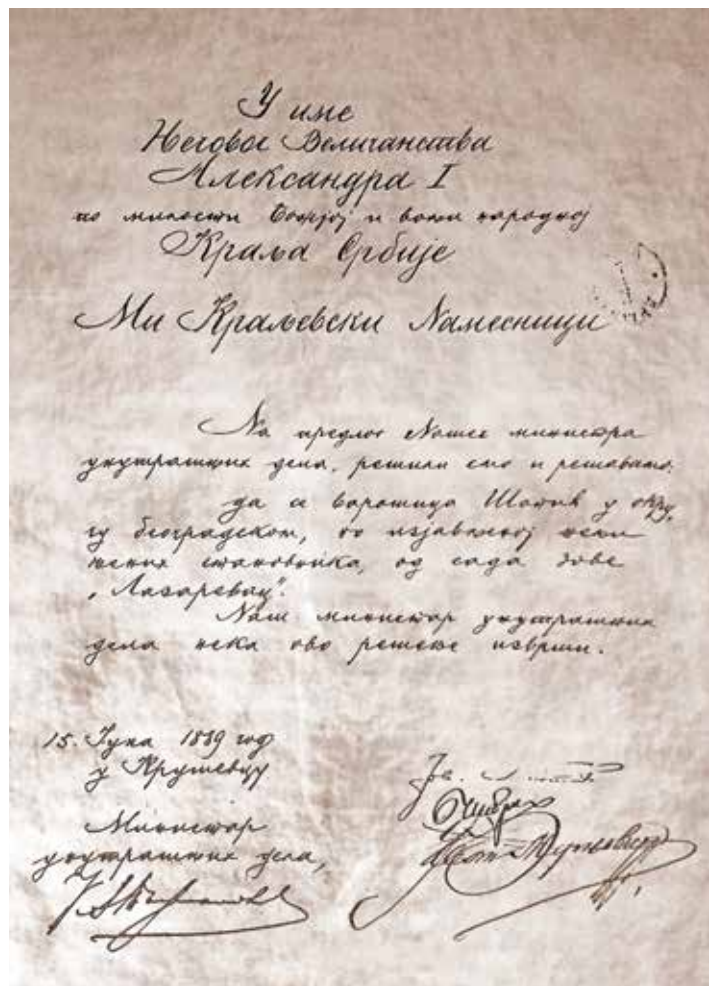
Како је брдо Збеговац постало Лазаревац

У част кнеза Лазара насеље Збеговац добило његово име. Својим положајем Збеговац привлачио и староседеоце и досељенике, те се ово подручје врло брзо развијало као управно и привредно средиште ове области.

Ове године на Видовдан тачно је 130 година откада је наш град Лазаревац добио име. Тако је пола миленијума од Косовске битке, у част кнеза Лазара Хребељановића, насеље на Збеговцу добило његово име и постало – Лазаревац. Цео догађај праћен је 28. јуна 1889. године у „Српским новинама“, које је уређивао познати новинар Пера Тодоровић.

Када је Србија стекла независност, Лазаревац још није било, а данашње оближње село Шопић имало је статус варошице. Још од 1846. године ту је било седиште колубарског среза.

Место изнад Шопића, где је у 19. веку подигнута варошица, звало се Збеговац. Својим положајем ово осунчано брдо привлачило је и староседеоце и досељенике. На њему је 1858. године саграђена прва кућа, па се њен власник Негован Недељковић из Шопића може сматрати утемељивачем будућег града. Две године касније, кућу подиже и Раја Рајић, такође из Шопића. На Збеговцу затим, једна за другом, ницале су нове грађевине са занатлијским и трговачким радњама, кафанама и задругама. Како се овај простор развијао, тако су његови становници све више осећали потребу да се осамостале.

■ Повеља којом је Лазаревац добио име

Безимена насеобина на Збеговцу постаје носилац друштвеног прогреса, па 1882. године добија здравствену задругу, пошту и телеграф. Тако су се, на Лазареву суботу, 24. априла 1887. године, окупиле „брђани Збеговца“ и Скупштини Краљевине Србије са свога збора упутили молбу да им се додели име и статус општине.

Две године касније, Народна скупштина збеговачки захтев прослеђује Министарском савету. Повољна је околност што се те 1889. године обележавало пола миленијума од Косовске битке и „Безимено брдо“ добија име Лазаревац.

Исте године, у новоименованом Лазаревцу, почела је да ради прва школа. Средиште колубарског

среза се 1895. године из Шопића сели у Лазаревац. Проглашењем за среско место, Лазаревац се развија као управно и привредно средиште ове области и нагло напредује и повећава број становника. Велики утицај на развој имала је раскрсница путева ка Београду и Аранђеловцу. Овим путевима је убрзан промет и интензивније насељавање варошице.

Од 1885. године у Лазаревцу се налази срески суд, основна школа, а почетком 20. века добија пошту, апотеку и првог лекара. Додатни утицај на брзи развој Лазаревца има и новоизграђена железничка пруга Ваљево–Младеновац.

После Другог светског рата, 1955. године, гаси се колубарски,

а настаје лазаревачки срез који траје само две године, након чега Лазаревац улази у састав ваљевског.

Нова историја и нови успон Лазаревца почиње 1971. године, када лазаревачка општина постаје део београдског региона, једна од општина главног града Србије и тадашње Југославије. Седам година пре тога, на заседању Сталне конференције југословенских градова и општина одржане 1964. године у Подгорици, тадашњем Титограду, Лазаревац је добио статус града.

Индустријализација краја и отварање површинских копова резултирала је променом изгледа Лазаревца, који постаје средина од битног значаја за свакодневни живот и развој читаве Србије.

М. Мијаљевић

Спомен-костурница као обележје града

У новембру и децембру 1914. године у овом крају се догодила Колубарска битка, највећа и најзначајнија битка српске и аустроугарске војске. Победом српске војске над знатно бројнијим противником, агресор је натеран на повлачење преко Саве, Дрине и Дунава. За мање од три недеље погинуло је око 28.000 аустроугарских и око 22.000 српских војника. После трогодишње аустроугарске окупације, Лазаревац и околина ослобођени су 31. октобра 1918. године.

Уочи Другог светског рата, у Лазаревцу је изграђена Спомен-црква Светог Димитрија са костурницом у којој су сахрањени посмртни остаци војника погинулих у овом крају за време Колубарске битке. Јединствена је по том што у вечном боравишту, једни крај других, почивају српски борци и припадници непријатељске војске.

/// Фото: М. Цвијетић

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд 658(497.11)[085.3]
[Електропривреда Србије Енергија Колубара] **ЕПС Енергија Колубара** / главни и одговорни уредник Наталија Живковић. -
2017, бр. 1 (нов.) - . - Лазаревац : Електропривреда Србије, 2017- (Београд : Службени гласник). - 25 cm
Месечно. - Је наставак: Колубара (Лазаревац) = ISSN 1451-2890
ISSN 2560-5143 = ЕПС Енергија Колубара
COBISS.SR-ID 250299404

